EIROPAS KOMISIJA

Briselē, 22.10.2010
COM(2010) 588 galīgā redakcija

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

PAR VĪZU INFORMĀCIJAS SISTĒMAS (VIS) IZSTRĀDI 2009. GADĀ
(iesniegts, izpildot Padomes Lēmuma Nr. 2004/512/EK 6. pantā paredzēto pienākumu)

Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par Vīzu informācijas sistēmas (VIS) izstrādi

2009. gada janvāra – decembra progresa ziņojums
(COM (2010) 588 galīgā redakcija)

SATURS

1. Ievads ... 3
2. Projekta attīstība pārskata periodā ... 3
2.1. Centrālās sistēmas izstrāde – tehniskie uzdevumi ... 3
2.2. Biometrisko datu salīdzināšanas sistēmas (*BMS*) izstrāde ... 4
2.3. Atrašanās vietu sagatavošana un tīkls ... 4
2.4. Dalībvalstu plānošana valsts līmenī ... 4
2.5. VIS jauna grafika izstrāde ... 5
2.6. VIS ieviešana konsulātos un ārējos robežšķērsošanas punktos ... 6
3. Projekta vadība ... 7
3.1. VIS tiesiskais regulējums ... 7
3.2. Projekta vadība Komisijā ... 8
3.2.1. Plānošana un budžets ... 8
3.2.2. Riska pārvaldība ... 8
3.2.3. Projekta vadības valde ... 9
3.3. VIS draugi ... 9
4. Secinājums ... 10
5. Pielikums. VIS darba grupas ... 11
5.1. *SISVIS* komiteja ... 11
5.2. VIS valstu projektu vadītāju sanāksmes ... 11
5.3. Izmaiņu pārvaldības padome ... 11
5.4. Testu konsultatīvā grupa ... 11
5.5. VIS pasta ekspertu grupa ... 11

1. IEVADS

Komisija saskaņā ar 6. pantu Padomes 2004. gada 8. jūnija Lēmumā 2004/512/EK, ar ko izveido Vīzu informācijas sistēmu[1], iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei sesto progresa ziņojumu par Vīzu informācijas sistēmas (VIS) izstrādi[2]. Ziņojums aptver Komisijas darbu laikposmā no 2009. gada janvāra līdz decembrim.

Atbilstības testēšana ar dalībvalstīm un vairuma valstu sistēmu izstrāde saistībā ar VIS projektu noritēja bez sarežģījumiem. Līdz 2009. gada beigām bija pabeigta atbilstības testēšana ar 22 no 25 pašreizējām Šengenas asociētajām valstīm, un tā 100 % gadījumu noritēja sekmīgi. Pirms beidzamā testēšanas posma 2010. gadā atbilstības testi jāveic vēl tikai dažām dalībvalstīm.

Tomēr ar VIS saistītie testi centrālā līmenī 2009. gadā radīja grūtības. Attiecībā uz VIS un biometrisko datu salīdzināšanas sistēmas tehnisko izstrādi 2009. gada aprīlī tika sākts otrais testēšanas posms — sistēmrisinājumu tests (*SST*). Galvenais izstrādes līgumdarbu veicējs pirmajā testēšanas mēģinājumā neizpildīja pilnīgas izpildes kritērijus, kā rezultātā pārskata periodā vajadzēja veikt otro un trešo testēšanas kampaņu. Ar sistēmrisinājumu testu saistītie kavējumi ietekmēja turpmāko testēšanas posmu sākšanu, kuros piedalās dalībvalstis.

Līdztekus projekta termiņu pārcelšanu ietekmēja arī citi faktori, tostarp būtisks kavējums valsts līmenī vismaz vienā dalībvalstī. Līdz ar to vairs nevarēja tikt ievērots VIS darbības sākšanai noteiktais laiks — 2009. gada decembris.

Pēc situācijas izklāsta „VIS draugiem" un Imigrācijas, robežu un patvēruma stratēģiskajai komitejai (*SCIFA*) 2009. gada novembrī Tieslietu un iekšlietu padomei 2009. gada 30. novembrī tika iesniegts šāds jauns vispārējais grafiks:

- operatīvo sistēmu testa (*OST*) sākums — 2010. gada februāris,
- pirmreizējais sistēmas akcepttests (*PSAT*) — 2010. gada septembris,
- centrālās sistēmas gatavības tests — 2010. gada oktobris,
- VIS darbības sākums — 2010. gada decembris.

2. PROJEKTA ATTĪSTĪBA PĀRSKATA PERIODĀ

2.1. Centrālās sistēmas izstrāde – tehniskie uzdevumi

Balstoties uz 2008. gada decembrī panākto vienošanos ieviest dalībvalstu pieprasītās četras funkcionālās izmaiņas, bija jāatjaunina gan saskarnes kontroldokuments (*ICD*), gan detalizētas tehniskās specifikācijas (DTS). *ICD* 1.82 galīgā redakcija tika apstiprināta 2009. gada martā. Šīs tehniskās specifikācijas dalībvalstis izmanto, lai izstrādātu savu valsts sistēmu un varētu saslēgties ar VIS. Detalizētu tehnisko specifikāciju izstrāde ir pabeigta, taču tās oficiāli pieņemt var tikai pēc tam, kad tiks atrisināti līdz šim vēl neatrisinātie drošības

[1] OV L 213, 15.6.2004., 5. lpp.

[2] Attiecībā uz piekto ziņojumu skatīt Komisijas ziņojumu Padomei un Eiropas Parlamentam par Vīzu informācijas sistēmas (VIS) izstrādi 2008. gadā, COM(2009) 473 galīgā redakcija, 15.9.2009.

jautājumi, ko paredzēts izdarīt 2010. gada vidū. Kontroldokumenta imitators tika atjaunināts vairākas reizes, pēdējo reizi — septembrī.

2.2. Biometrisko datu salīdzināšanas sistēmas (*BMS*) izstrāde

Biometrisko datu salīdzināšanas sistēma, ar ko VIS nodrošinās pirkstu nospiedumu salīdzināšanas pakalpojumus, pārskata periodā lielā mērā tika īstenota atbilstīgi projekta plānam, un sistēmrisinājumu tests biometrisko datu salīdzināšanas sistēmai tika sekmīgi veikts 2009. gada martā. Kopš šā brīža sistēma atbalstīja VIS sistēmrisinājumu testu, vienlaicīgi veicot pašas sistēmas operatīvo sistēmu testu, bez jebkādiem sarežģījumiem līdz novembrim, kad radās dažas ar darbību saistītas problēmas, tostarp kavējums saistībā ar biometrisko datu salīdzināšanas sistēmas pārslēgšanas procedūru VIS kļūmjpārlēces testu laikā, problēmas saistībā ar *Oracle* datubāzi un *BMS* darbības rezultātiem. Tika identificēti galvenie cēloņi, un par tiem, kā arī īstenotajiem risinājumiem, tika paziņots dalībvalstīm. Dalībvalstis savās pirkstu nospiedumu noņemšanas ierīcēs turpināja izmantot programmatūras paketes, ko bija piegādājis *BMS* līgumdarbu veicējs, kā arī, lai biometrisko datu salīdzināšanas sistēmu ieviestu valsts līmenī, turpināja izmantot *BMS* tīmekļa portālu.

Pēc apspriedēm *SISVIS* Komitejas sanāksmē (VIS sastāvs) Komisija 2009. gada oktobrī pieņēma lēmumu[3], ar ko izstrādā pirkstu nospiedumu izšķirtspējas un izmantošanas specifikācijas biometriskās identifikācijas un pārbaudes nolūkā Vīzu informācijas sistēmā.

2.3. Atrašanās vietu sagatavošana un tīkls

VIS centrālās vienības un rezerves centrālās vienības attiecīgi Strasbūrā un Zalcburgā darbinieki visu 2009. gadu tika apmācīti, kā lietot un uzturēt VIS aprīkojumu.

Tīkls 2009. gadā vairs tikai bija jāuzstāda divās dalībvalstīs. Galvenie projekti 2009. gadā saistībā ar tīklu bija nodrošināt "kļūmjpārlēces mehānisma" darbību no galvenās sistēmas uz rezerves sistēmu un uzstādīt VIS pasta releju. Šis mehānisms ir vajadzīgs gadījumā, ja valsts sistēma pārstāj darboties un rezerves sistēma uz laiku pārņem tās darbību. Tīkla ieviešana galvenajā vietā un trīs rezerves vietās dalībvalstīs tika pabeigta laikā no marta līdz jūlijam. "Kļūmjpārlēces uzdevums" līdz oktobrim bija sekmīgi pabeigts piecās dalībvalstīs. Deviņās citās dalībvalstīs vēl joprojām bija jānosaka piemēroti tehniskie risinājumi. Šo uzdevumu turpinās veikt tajās dalībvalstīs, kuras ir ieinteresētas šā risinājuma īstenošanā.

2.4. Dalībvalstu plānošana valsts līmenī

Papildus centrālās VIS pieejamībai galvenais priekšnosacījums, lai sistēma varētu sākt darboties, ir valstu projektu attīstība. Valstu atšķirīgo apstākļu dēļ projekta virzība dažādās dalībvalstīs ir atšķirīga.

Ar VIS draugu ietvaros izstrādātā ikmēneša ziņojuma mehānisma palīdzību (skatīt 3.2.4. iedaļu) lielākā daļa dalībvalstu konsekventi ziņoja, ka starpposmu mērķu sasniegšana notiek saskaņā ar grafiku. Taču no ziņojumiem skaidri izrietēja arī tas, ka vairākas dalībvalstis saskārās ar grūtībām saistībā ar valsts sistēmas izstrādi. Tomēr neatkarīgi no tā lielākā daļa dalībvalstu bija sekmīgi pabeigušas atbilstības testus un bija gatavas sākt operatīvo sistēmu

[3] Komisijas 2009. gada 9. oktobra Lēmums, ar ko izstrādā pirkstu nospiedumu izšķirtspējas un izmantošanas specifikācijas biometriskās identifikācijas un pārbaudes nolūkā Vīzu informācijas sistēmā (OV L 270, 15.10.2009.).

testu un pirmreizējo sistēmas akcepttestu. Pārskata perioda beigās 22[4] no pašreizējām 25 dalībvalstīm un Šengenas asociētajām valstīm bija pabeigušas atbilstības testus, kā sākotnēji plānots.

FRONTEX 2009. gadā uzaicināja dalībvalstu ekspertus uz Varšavu, lai tie piedalītos vairākos ar VIS saistītos semināros. Šajos semināros piedalījās pārstāvji no 26 dalībvalstīm un Šengenas asociētajām valstīm, un semināri tika rīkoti ar mērķi palīdzēt īstenot VIS, sekmējot dalībvalstu apmainīšanos ar pieredzi. Semināru rezultāti, par ko ziņoja VIS draugu sanāksmē, kā arī pēdējā valstu projektu vadītāju sanāksmē, liecināja, ka dalībvalstis valstu līmenī joprojām ir dažādos projekta attīstības posmos, un ļāva identificēt uz uzraudzīt vairākas problēmas.

2.5. VIS jauna grafika izstrāde

Attiecībā uz VIS projektu bija jāizstrādā jauns grafiks, jo gan centrālā, gan valstu līmenī bija kavējumi.

Centrālais līmenis

Attiecībā uz projektu centrālā līmenī galvenais izstrādes līgumdarbu veicējs sistēmrisinājumu testu sāka 2009. gada 20. aprīlī. Jūnija vidū sistēmrisinājumu testa rezultātu novērtējums liecināja, ka pilnīgas izpildes kritēriji nav izpildīti, jo saistībā ar sistēmas funkcionālajiem un nefunkcionālajiem aspektiem radās dažādas tehniskas problēmas. Kļuva skaidrs, ka sistēmrisinājumu tests netiktu pabeigts līdz laikam, kad bija paredzēts sākt operatīvo sistēmu testu, proti, 2009. gada jūlijā. Līdz ar to sistēmrisinājumu testa posms tika pagarināts līdz 2009. gada septembra beigām. Savā oficiālajā *SST* ziņojumā galvenais izstrādes līgumdarbu veicējs apgalvoja, ka pretēji Komisijas, kvalitātes nodrošināšanas līgumdarbu veicēja un testu konsultatīvās grupas dalībvalstu ekspertu sniegtajam novērtējumam pilnīgas izpildes kritēriji ir izpildīti.

Oktobrī galvenais izstrādes līgumdarbu veicējs ierosināja īstenot dažus korektīvus pasākumus, lai izpildītu sistēmas darbības prasības, kā arī pazeminātu nolīguma par pakalpojumu kvalitāti prasības attiecībā uz sniegumu. Dalībvalstis novērtēja šo pasākumi ietekmi uz savām valstu sistēmām un pārskata perioda beigās vienojās, ka galvenajam izstrādes līgumdarbu veicējam šie pasākumi jāīsteno. Vienlaicīgi tika nolemts korektīvos pasākumus nodalīt no apspriedēm par nolīgumā par pakalpojumu kvalitāti noteikto prasību attiecībā uz sniegumu pazemināšanu. Kad korektīvie pasākumi būs īstenoti un būs veikta to testēšana, galvenais izstrādes līgumdarbu veicējs atkārtoti iesniegs priekšlikumu nolīgumam par pakalpojumu kvalitāti. Pārskata perioda beigās šie korektīvie pasākumi vēl nebija pilnībā īstenoti un testēti.

Tajā pašā laikā un gaidot, kad dalībvalstu eksperti apstiprinās korektīvos pasākumus, galvenais izstrādes līgumdarbu veicējs turpināja strādāt pie tā, lai novērstu bloķējošās tehniskās problēmas, un novembrī iesniedza jaunu ziņojumu par *SST*. Lai arī rezultāti bija labāki, tie vēl aizvien nebija apmierinoši, jo īpaši attiecībā uz darbības aspektiem. Tādējādi pārskata perioda beigās pilnīgas izpildes kritēriji attiecībā uz *SST* vēl aizvien nebija izpildīti. Rezultātā tika piemēroti līgumsodi.

[4] Tehniski atbilstības testus bija pabeigusi arī Lihtenšteina, taču tā vēl nepiemēro Šengenas *acquis*.

Valstu līmenis

Attiecībā uz projektu valstu līmenī 2009. gadā Komisija arī konstatēja, ka viena dalībvalsts saistībā ar valsts sistēmas izstrādi saskārās ar būtiskiem kavēkļiem līguma izpildē, un tā nebūtu gatava saslēgties ar VIS ātrāk kā 2010. gada beigās. Šī dalībvalsts vēl nav apstiprinājusi datumu atbilstības testēšanai. Divas citas dalībvalstis saskārās ar dažiem mazāk būtiskiem kavējumiem saistībā ar valsts sistēmu izstrādi. Lai sāktu darbību, visām dalībvalstīm ir jāsaslēdzas ar VIS. Tādēļ vienas dalībvalsts kavējumi uzreiz ietekmē VIS darbības sākuma dienu.

Visas šīs problēmas kopā ietekmēja plānoto VIS darbības sākuma datumu, un līdz ar to bija jāizstrādā jauns grafiks. VIS galvenā projekta jaunā grafika pamatelementi tika iesniegti *SCIFA* un Tieslietu un iekšlietu padomē attiecīgi novembrī un decembrī, un Padome ņēma vērā jauno grafiku, saskaņā ar kuru centrālā sistēma būs gatava 2010. gada oktobrī, pēc tam, kad tiks apstiprināts pašreizējais sistēmas akcepttests. Būtiska kavējuma vienā dalībvalstī un galvenā izstrādes līgumdarbu veicēja radīto kavējumu attiecībā uz *SST* dēļ VIS tomēr nevarēs sākt darbību ātrāk kā 2010. gada decembrī.

2.6. VIS ieviešana konsulātos un ārējos robežšķērsošanas punktos

Atbilstīgi pieņemtajam Vīzu kodeksam dalībvalstis iegūst biometriskos identifikatorus, kas ietver to vīzu pieteikuma iesniedzēju sejas attēlu un desmit pirkstu nospiedumus, kuri pieteikumus iesnieguši to konsulātos. Gatavojoties VIS ieviešanai konsulātos, vairākas dalībvalstis turpināja izmēģinājuma projektu saistībā ar vīzu pieteikumu iesniedzēju biometrisko datu iegūšana vairākos konsulātos. Izmēģinājuma projekts saistībā ar vīzu pieteikumu iesniedzēju biometrisko datu iegūšanu, glabāšanu un pārbaudi (*BIODEV II*) turpinājās līdz 2009. gada otrajam ceturksnim, un dažas iesaistītās dalībvalstis visu 2009. gadu turpināja testēt biometrisko datu iegūšanas procedūras nolūkā uzlabot noņemto pirkstu nospiedumu kvalitāti.

Kā uz to norāda rezultāti, lai nodrošinātu vīzas pieteikuma iesniedzēja pirkstu nospiedumu labu kvalitāti, personālam jānodrošina vispusīga apmācība un, iespējams, pirkstu nospiedumi jānoņem atkārtoti, lai samazinātu kļūdu procentu. Lielākā daļa dalībvalstu jau ir aprīkojušas savus konsulātus Ziemeļāfrikā, lai tie vīzu pieteikumu iesniedzējus varētu nofotografēt un noņemt to pirkstu nospiedumus, un tās gatavojas aprīkot pārējos reģionus.

SISVIS komitejas sanāksmēs 2009. gadā norisinājās spraigas apspriedes par to, kurus reģionus aprīkot pirmos. Saskaņā ar Vīzu regulas[5] 48. pantu Komisija nosaka kārtību, kādā VIS tiks ieviesta konsulātos dažādos reģionos, balstoties uz trīs kritērijiem: nelegālas imigrācijas risks, draudi dalībvalstu iekšējai drošībai un iespējas iegūt biometriskos datus no visām attiecīgā reģiona vietām. Pēc vairāku mēnešu ilgām apspriedēm 2009. gada 30. novembrī tika pieņemts Komisijas lēmums[6], ar ko nosaka pirmos reģionus Vīzu informācijas sistēmas (VIS) darbības sākšanai. Pirmais reģions būs Ziemeļāfrika, pēc tam Tuvie Austrumi un Persijas līča reģions. Turpmākos reģionus, kuros ieviesīs VIS, noteiks ar atsevišķiem lēmumiem pēc tam, kad būs veikts vēl viens vērtējums saskaņā ar iepriekšminētajiem kritērijiem.

---

5 Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 9. jūlija Regula (EK) Nr. 767/2008 par Vīzu informācijas sistēmu (VIS) un datu apmaiņu starp dalībvalstīm saistībā ar īstermiņa vīzām (VIS regula), OV L 218, 13.8.2008., 60. lpp.

6 Komisijas 2009. gada 30. novembra Lēmums, ar ko nosaka pirmos reģionus Vīzu informācijas sistēmas (VIS) darbības sākšanai (OV L 23, 27.1.2010., 62. lpp.).

Attiecībā uz vīzām, kas tika izsniegtas pie ārējām robežām, robežšķērsošanas punkti tiek uzskatīti par atsevišķu reģionu. Tādēļ datu iegūšana un nosūtīšana uz VIS no robežšķērsošanas punktiem tiks sākta, tiklīdz dalībvalstis Komisijai būs paziņojušas, ka tās ir veikušas visus vajadzīgos tehniskos un juridiskos pasākumus, lai iegūtu un uz VIS nosūtītu datus par visiem vīzu pieteikumiem, ko izskata to ārējos robežšķērsošanas punktos.

3. PROJEKTA VADĪBA

3.1. VIS tiesiskais regulējums

Juridiskie instrumenti, kas vajadzīgi pirms VIS darbības sākšanas, proti, grozījumi Šengenas Robežu kodeksā[7] un Kopīgajā konsulārajā instrukcijā[8], tika pieņemti un publicēti attiecīgi 2009. gada februārī un maijā. Saskaņā ar grozījumiem Šengenas Robežu kodeksā no divdesmitās dienas pēc VIS darbības sākšanas pirmajā reģionā VIS būs obligāti jāizmanto ieceļošanas pārbaudēm pie ārējām robežām. VIS izmantošanai būtu jāietver sistemātiska meklēšana VIS, izmantojot vīzas uzlīmes numuru kopā ar pirkstu nospiedumu pārbaudi. Tomēr trīs gadu pārejas periodā dalībvalstīm jābūt iespējai izmantot VIS, nepārbaudot pirkstu nospiedumus. Kopīgajā konsulārajā instrukcijā vajadzēja veikt grozījumus, lai izveidotu tiesisko regulējumu biometrisko identifikatoru iegūšanai, tostarp noteikumus par vīzu pieteikumu pieņemšanu un apstrādi. Šie noteikumi ir iekļauti jūlijā pieņemtajā Vīzu kodeksā[9], ar ko atceļ Kopīgo konsulāro instrukciju un ko piemēros no 2010. gada 5. aprīļa.

Saskaņā ar komitoloģijas procedūru pārskata periodā tika pieņemti vairāki ar VIS saistīti Komisijas lēmumi. 2009. gada maijā tika pieņemts Komisijas lēmums par VIS pasta specifikācijām[10], ar ko aizstās *VISION* konsultāciju mehānismu. Otrais lēmums par biometriskajiem identifikatoriem[11] saistībā ar pirkstu nospiedumu izšķirtspēju un izmantošanu biometriskās identifikācijas un pārbaudes nolūkā VIS un Biometrisko datu salīdzināšanas sistēmā (*BMS*) tika pieņemts 2009. gada oktobrī. Komisijas lēmums[12], ar ko nosaka pirmos reģionus VIS darbības sākšanai, tika pieņemts 2009. gada 30. novembrī vienlaicīgi ar lēmumu par tehniskās īstenošanas pasākumiem[13], ar ko nosaka dažādas datu apstrādes darbības VIS.

---

7 Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 14. janvāra Regula (EK) Nr. 81/2009, ar kuru Regulu (EK) Nr. 562/2006 groza attiecībā uz Vīzu informācijas sistēmas (VIS) izmantošanu saistībā ar Šengenas Robežu kodeksu (OV L 35, 4.2.2009., 56. lpp.).

8 Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 23. aprīļa Regula (EK) Nr. 390/2009, ar ko groza Kopīgo konsulāro instrukciju diplomātiskajām pārstāvniecībām un konsulārajiem dienestiem attiecībā uz vīzām, nosakot biometrisko identifikatoru ieviešanu un paredzot arī noteikumus par vīzu pieteikumu pieņemšanu un apstrādi (OV L 131, 28.5.2009., 1. lpp.).

9 Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 13. jūlija Regula (EK) Nr. 810/2009, ar ko izveido Kopienas Vīzu kodeksu (Vīzu kodekss) (OV L 243, 15.9.2008., 1. lpp.).

10 Komisijas 2009. gada 5. maija Lēmums 2009/377/EK, ar ko pieņem īstenošanas pasākumus attiecībā uz konsultāciju mehānismu un pārējām procedūrām, kas minētas 16. pantā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 767/2008 par Vīzu informācijas sistēmu (VIS) un datu apmaiņu starp dalībvalstīm saistībā ar īstermiņa vīzām (VIS Regula) (OV L 117, 12.5.2009.).

11 Komisijas 2009. gada 9. oktobra Lēmums, ar ko izstrādā pirkstu nospiedumu izšķirtspējas un izmantošanas specifikācijas biometriskās identifikācijas un pārbaudes nolūkā Vīzu informācijas sistēmā (OV L 270, 15.10.2009.).

12 Komisijas 2009. gada 30. novembra Lēmums, ar ko nosaka pirmos reģionus Vīzu informācijas sistēmas (VIS) darbības sākšanai (OV L 23, 27.1.2010., 62. lpp.).

13 Komisijas 2009. gada 30. novembra Lēmums, ar ko pieņem tehniskās īstenošanas pasākumus saistībā ar datu ievadīšanu un pieteikumu sasaistīšanu, piekļuvi datiem, datu grozīšanu, dzēšanu un dzēšanu pirms noteiktā laika un datu apstrādes darbību ierakstu glabāšanu un piekļūšanu tiem Vīzu informācijas sistēmā (OV L 315, 2.12.2009., 30. lpp.).

Vēl viens juridiskais instruments attiecībā uz drošību VIS joprojām ir jāpieņem 2010. gadā.

3.2. Projekta vadība Komisijā

3.2.1. Plānošana un budžets

Kopējās pieejamās saistību apropriācijas VIS 2009. gadā bija 38,3 miljoni euro. Galvenie izdevumu posteņi 2009. gadā bija papildu biometrisko identifikatoru sagatavošana, ārējā palīdzība projektu vadībai un kvalitātes nodrošināšanai, izstrādes un testēšanas posmu ekspluatācijas izmaksas un VIS izmaiņas (galvenokārt saistībā ar dalībvalstu pieprasījumiem ieviest izmaiņas). Pārskata perioda beigās bija piesaistīti 74,65 % no kopējām VIS apropriācijām un izmaksāti 76,53 % no maksājumu apropriācijām. VIS budžeta pozīcija ir 18 02 05.

VIS saistību un maksājumu apropriācijas 2009. gadā

Pieejamās saistību apropriācijas	Izmantotas[14]	Kopā %	Pieejamās maksājumu apropriācijas	Izmantotas	Kopā %
EUR 38 315 328,00	***EUR 28 601 077,00***	***74,65 %***	***EUR 27 216 09 5,14***	***EUR 20 828 088,00***	***76,53 %***

Komisija galvenajam izstrādes līgumdarbu veicējam paziņoja par naudassodu piemērošanu, sākot no 2009. gada 15. jūnija, jo tas nespēja sekmīgi un laikā, un, ievērojot līgumsaistības, veikt *SST*. Kopējais naudassods šobrīd ir 7,6 miljoni euro. [15]

3.2.2. Riska pārvaldība

Projektā izmantotā risku pārvaldības metode pārskata periodā nedaudz mainījās, jo 2009. gadā notika tikai trīs VIS projekta vadības valdes sanāksmes. Forumā sākotnēji notika apspriedes par riskiem ar dalībvalstīm un galveno izstrādes līgumdarbu veicēju. Pārskata posma otrajā ceturksnī mainījās pieeja, un sākotnēji izmantoto trīs atsevišķu risku reģistru vietā Komisija katru mēnesi identificēja būtiskākos projekta riskus un par tiem valstu projektu vadītāju ikmēneša sanāksmē informēja dalībvalstis.

Turklāt saistībā ar VIS draugu grupu Zviedrijas prezidentūra ierosināja izveidot konsolidētu risku sarakstu; Komisija kopā ar prezidējošo valsti strādāja pie tā, lai noteiktu galvenos riskus un iedalītu tos atbilstoši to ietekmei uz projektu. Riskus katru mēnesi pielāgo atbilstoši jebkādām izmaiņām attiecībā uz to, cik lielā mērā riski ietekmē projektu. Attiecībā uz katru risku tiek noteikti veicamie pasākumi, lai riskus mazinātu. Pēc tam prezidējošā valsts par šiem riskiem un atbilstošiem pasākumiem informē dalībvalstis VIS draugu grupas sanāksmēs, kurās tiek atklāti un pārredzami diskutēts par riskiem.

Komisija arī uztur augsta līmeņa reģistru un uzrauga pasākumu īstenošanu.

---

[14] Budžeta projektā 2011. gadam, ko Komisija pieņēma 2010. gada 27. aprīlī, norādīts, ka saistību apropriācijās izmantotā summa 2009. gadā ir EUR 37 601 077. Saistībā ar izmaiņām dažu projekta pasākumu grafikā, kuri sākotnēji bija paredzēti 2009. gadā, EUR 9 000 000 iepriekš bija jāpiesaista 2010. gadam.

[15] Iekasēšanas rīkojums par summu precīzi naudassoda apmērā (EUR 7 635 000) tika izdots 2010. gada 30. martā.

Visbūtiskākie konstatētie riski 2009. gada beigās bija šādi: i) nespēja ieviest VIS laikā tehnisku, juridisku vai ar līgumiem saistītu aspektu dēļ un iespējamā ietekme uz reputāciju, ii) grūtības saistībā ar resursu un finanšu plānošanu centrālā un valstu līmenī, ko radīja papildu kavējumi saistībā ar VIS darbības sākšanu, iii) risks, ka sākotnējās prasības attiecībā uz darbību netiks izpildītas, un, visbeidzot, iv) *SIS II* projekta ar līgumiem saistītā ietekme uz VIS. Pārskata perioda beigās pirmo trīs risku ietekmes pakāpe nemainījās, taču ceturtā riska ietekmes pakāpe mazinājās. Attiecībā uz visiem riskiem ir noteikti ietekmes mazināšanas pasākumi, un Komisija, dalībvalstis un galvenais izstrādes līgumdarbu veicējs cieši sadarbojas, lai ierobežotu šo risku ietekmi uz projektu.

Neraugoties uz Komisijas veiktajiem ietekmes mazināšanas pasākumiem, bija acīmredzams, ka galvenais izstrādes līgumdarbu veicējs nespēs izpildīt darbības līmeņa prasības, par kādām sākotnēji tika panākta vienošanās; tādēļ tika paredzēts, ka problēmas saistībā ar sistēmrisinājumu testu turpināsies arī 2010. gadā.

3.2.3. Projekta vadības valde

Projekta vadības valde 2009. gada sākumā tikās divas reizes, lai ar projektā ieinteresētajām personām, galveno izstrādes līgumdarbu veicēju, kvalitātes nodrošināšanas līgumdarbu veicēju un iepriekšējo un nākamo prezidentvalsti apspriestu VIS projekta vadības jautājumus un riskus. Trešā projekta vadības valdes sanāksme, kurā piedalījās galvenais izstrādes līgumdarbu veicējs un Komisija, notika decembrī, un tajā tika apspriesta situācija saistībā ar *SST*, pieprasījums veikt izmaiņas korektīvajos pasākumos, kā arī turpmāki pieprasījumi ieviest izmaiņas attiecībā uz nolīgumā par pakalpojumu kvalitāti noteikto prasību attiecībā uz sniegumu pazemināšanu un līguma grozījumi, lai tajā iekļautu sagatavošanās pasākumus saistībā ar darbības pārvaldību.

3.3. VIS draugi

VIS draugi pārskata periodā tikās deviņas reizes — četras reizes Čehijas prezidentūras laikā (2009/I) un piecas reizes Zviedrijas prezidentūras laikā (2009/II). Augsta līmeņa neformālas sanāksmes bija forums, kurā par visiem jautājumiem saistībā ar VIS varēja notikt pārredzamas apspriedes. Prezidējošā valsts kopā ar Komisiju un Padomes Ģenerālsekretariātu izstrādāja darba kārtību. Darba kārtībā izskatāmie jautājumi parasti ietvēra Komisijas precizējumu par VIS tā brīža situāciju, jauno ziņošanas mehānismu saistībā ar valstu progresu, VIS ieviešanu konsulātos pirmajos reģionos, iespēju izveidot centralizētu informācijas kampaņu, risku pārvaldību un *FRONTEX* rīkotus seminārus saistībā ar VIS.

VIS draugu grupā anketas veidā tika izveidots jauns ziņošanas mehānisms, kas jāizmanto kā instruments, lai uzraudzītu progresu dalībvalstīs saistībā ar to tehniskās sagatavošanās darbiem, sagatavošanās darbiem konsulātos un uz robežām. Ar šo instrumentu aizstāja ikmēneša progresa ziņojumus, ko parasti izstrādāja VIS valstu projektu vadītāji, un pārskata perioda beigās anketas jautājumi tika iedalīti statiskos un ar laiku saistītos jautājumos. Jautājumi aptver vispārējus tehniskās sagatavošanās darbus saistībā ar attiecīgo valstu sistēmu izstrādi, sagatavošanās darbus konsulātos pirmajos reģionos, kur VIS paredzēts ieviest, un sagatavošanās darbus robežšķērsošanas punktos attiecībā uz biometrisko datu pārbaudi VIS. Anketā bija ietverti arī konkrētāki jautājumi par apmācību un citiem starpposma mērķiem. Vairākas dalībvalstis neminēja konkrētus datumus, līdz kuriem konkrētie starpposma mērķi būtu jāsasniedz, kā rezultātā Komisija neguva pilnīgu priekšstatu par progresu visās dalībvalstīs.

Pirms ikmēneša sanāksmes prezidējošā valsts un Komisija sagatavo konsolidētu risku sarakstu, un tobrīd pastāvošie galvenie projekta desmit riski tiek iedalīti atbilstoši tam, cik lielā mērā tie ietekmē projektu.

VIS draugu sanāksmē 2009. gada pirmajā pusē tika apspriesta centralizētas informācijas kampaņas rīkošana. Tomēr apspriedes atlika saistībā ar kavējumu attiecībā uz VIS darbības sākšanu sākotnēji paredzētajā datumā un Komisijas juridiskajām saistībām informēt vīzu pieteikumu iesniedzējus, kā noteikts Vīzu kodeksā.

Risinājās spraigas apspriedes, lai noteiktu, kuru reģionu konsulātos VIS jāievieš vispirms. Grupas apsvērumi tika ņemti vērā attiecīgā lēmuma dažādajās redakcijās, pirms *SISVIS* komiteja par to sniedza pozitīvu atzinumu.

4. SECINĀJUMS

Pārskata periodā (2009. gada janvāris-decembris) Komisija attiecībā uz VIS pieņēma četrus īstenošanas pasākumus, tostarp lēmumu, ar ko noteica pirmos reģionus, kuros paredzēts sākt VIS darbību.

Šajā gadā notika intensīva testēšana, kuras laikā vairums dalībvalstu sekmīgi pabeidza atbilstības testus, kas ir priekšnosacījums beidzamā pārbaudes posma sākšanai, pirms VIS sāk darbību.

Centrālā līmenī VIS tehniskā izstrāde 2009. gada aprīlī bija otrajā no četriem testa posmiem — sistēmrisinājumu testa posmā. Šajā posma galvenais izstrādes līgumdarbu veicējs saskārās ar būtiskām tehniskajām problēmām — gan funkcionālām, gan nefunkcionālām — , kas bija saistītas ar sistēmas darbību.

Valstu līmenī viena dalībvalsts ziņoja par būtiskām ar līgumiem saistītām problēmām attiecībā uz valsts sistēmas izstrādi. Šo problēmu dēļ šī dalībvalsts nevarēs saslēgties ar VIS ātrāk kā 2010. gada decembrī.

Tieslietu un iekšlietu padomes sanāksmē 2009. gada novembrī tika iesniegts jauns vispārējais grafiks, kā rezultātā 2010. gada decembrī notiktu plānotā VIS darbības sākšana. Visas projektā ieinteresētās personas ir atkārtoti apliecinājušas savu apņemšanos cieši sadarboties attiecībā uz VIS darbības sākšanu.

Paralēli Komisija regulāri informēja Eiropas Parlamenta Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteju par VIS projekta attīstību un esošo situāciju un turpinās to darīt arī nākotnē.

5. PIELIKUMS. VIS DARBA GRUPAS

5.1. *SISVIS* komiteja

SISVIS komitejā VIS sastāvā[16] 2009. gadā notika piecas sanāksmes, kurās notika apspriedes par četriem Komisijas lēmumu projektiem. Konkrēti, tika apspriesti un tika balsots par Komisijas lēmumu projektiem par VIS pasta specifikācijām, pirmajiem reģioniem, kuros ieviesīs VIS, pirkstu nospiedumu izšķirtspējas un izmantošanas specifikācijām biometriskās identifikācijas un pārbaudes nolūkā Vīzu informācijas sistēmā un tehniskajiem īstenošanas pasākumiem; par visiem šiem lēmumu projektiem tika sniegts pozitīvs atzinums. Komiteja arī 2010. gadā būs atbildīga par vēl neīstenotu ar VIS saistītu komitoloģijas lēmumu pieņemšanu.

5.2. VIS valstu projektu vadītāju sanāksmes

Pārskata periodā Komisijas dienesti organizēja vienpadsmit ekspertu darba grupas sanāksmes dalībvalstu projektu vadītājiem, lai apspriestu VIS projekta statusu centrālā līmenī, detalizētus tehniskos jautājumus, plānošanas jautājumus, riskus un pasākumus saistībā ar centrālo projektu un valstu projektiem.

5.3. Izmaiņu pārvaldības padome

Izmaiņu pārvaldības padome, kas ir *SISVIS* komitejas (VIS sastāvs) padomdevēja darba grupa, 2009. gadā tikās tikai janvārī un martā. Izmaiņu pārvaldības padome sniedza ieteikumus par VIS konfigurācijas pārvaldību izstrādes posmā, tostarp testēšanas posmā, un apsprieda arī pieprasījumus ieviest izmaiņas.

5.4. Testu konsultatīvā grupa

Testu konsultatīvā grupa, kas ir *SISVIS* komitejas (VIS sastāvs) padomdevēja darba grupa, pārskata periodā saistībā ar intensīvu testēšanas posmu tikās diezgan bieži vai rīkoja telefonkonferences. Testu konsultatīvā grupa nodrošina, ka ar testēšanu saistītu problēmu risināšanai izmanto strukturētu procedūru, un sniedz ieteikumus saistībā ar VIS testēšanas kampaņu pabeigšanu. Tā sniedz ieteikumus par VIS testēšanu visos testēšanas posmos, jo īpaši, kad dalībvalstis tajos ir iesaistītas tieši.

5.5. VIS pasta ekspertu grupa

Šī grupa pārskata periodā tikās katru mēnesi, lai atbalstītu VIS komunikāciju mehānisma (VIS pasts) īstenošanu.

Saistībā ar testēšanu un dalībvalstu pieslēgšanos komunikāciju mehānismam 2009. gadā tika gūts ievērojams progress. Šajā pārskata periodā tika ieviests centrālais pasta relejs, un VIS pasta ekspertu grupas dalībnieki piekrita, ka tas ir pietiekami testēts un darbojas atbilstīgi pamatprasībām. Attiecībā uz īstenošanu valstu līmenī 25 iesaistītās dalībvalstis gatavojās pabeigt VIS pasta 1. posmu, lai kopā sāktu VIS.

---

[16] Izveidota ar 51. panta 1. punktu Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 20. decembra Regulā (EK) Nr. 1987/2006 par otrās paaudzes Šengenas Informācijas sistēmas (*SIS II*) izveidi, darbību un izmantošanu.

Komisijas lēmuma projekts[17] par VIS pasta specifikācijām tika iesniegts *SISVIS* komitejai (VIS sastāvā), 2009. gada janvārī, un komiteja šajā sanāksmē sniedza pozitīvu atzinumu par šo lēmumu. Šo lēmumu Komisija pieņēma 2009. gada 5. maijā.

Atbalsta un kvalitātes nodrošināšanas līgumdarbu veicējs atbalsta darbu, ko Komisija un dalībvalstis sadarbībā ar tīkla līgumdarbu veicēju veic saistībā ar VIS pastu.

[17] Komisijas 2009. gada 5. maija Lēmums, ar ko pieņem īstenošanas pasākumus attiecībā uz konsultāciju mehānismu un pārējām procedūrām, kas minētas 16. pantā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 767/2008 par Vīzu informācijas sistēmu (VIS) un datu apmaiņu starp dalībvalstīm saistībā ar īstermiņa vīzām (VIS Regula).